

Boden-ANAN

medlemsblad för

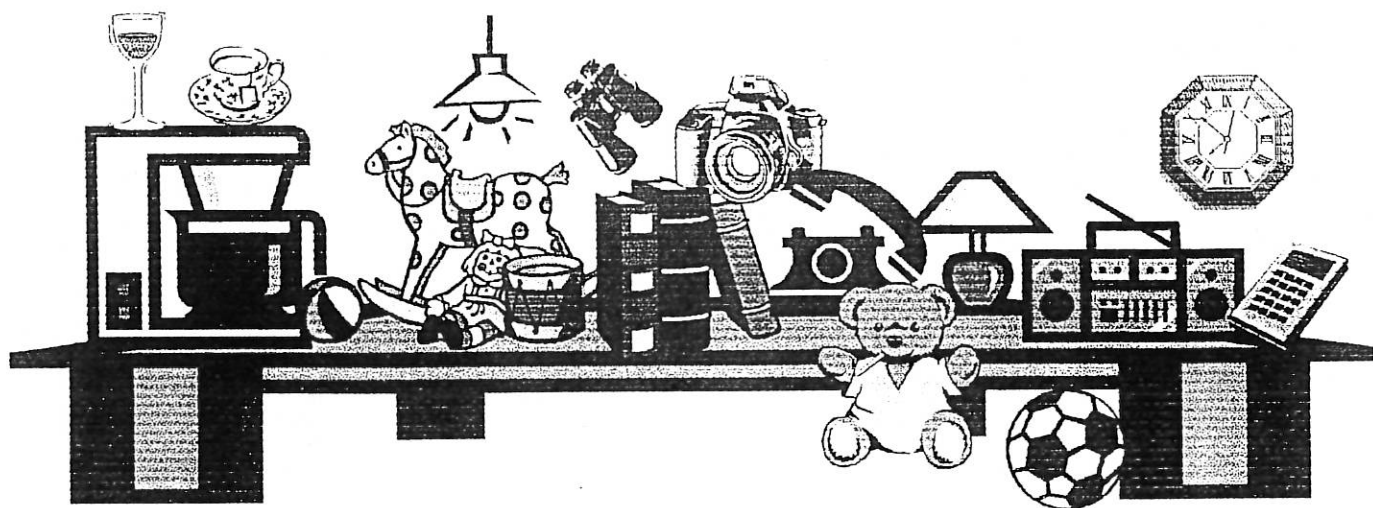
Boden
Öberluleå
Forskar Förening

Nr 2

Årgång 7

April 1998

Loppmarknad

redan lördagen den 25 april

Det innebär att vi helst ser att du lämnar det du skänker senast fredagen
den 24 klockan 13.00 i Råbäcksgården.

Loppmarknaden äger rum på Gågatan mellan klockan 10 och 16. Om du är villig att sköta kommersen för föreningens räkning en timme eller två, hör av dig till någon i styrelsen snarast. Har du material (inte kläder, möbler eller vitvaror) att skänka kom in med det till Råbäcksgården, som är bemannad mellan klockan 8 och 16 varje dag.

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

Föreningens adress: c/o Sandberg, Kålrotsvägen 11, 961 47 BODEN

Postgiro: 157 58 - 6

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44 Boden	tel 0921 - 653 15
V.ordförande	Kristina Öhman	Prinsgatan 25	961 31 Boden	tel 0921 - 159 79
Kassör	Barbro Lampinen	Unbyn 290	961 93 Boden	tel 0921 - 48 00 21
Sekreterare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47 Boden	tel 0921 - 722 74
Ledamot	Constance Rutberg	Svartbyväg. 10 D	961 37 Boden	tel 0921 - 163 11
Styrelsesuppleanter	Ulf Andersson	Kårgatan 4	961 33 Boden	tel 0921 - 183 31
	Ebba Loräng	Kungsgatan 14 A	961 31 Boden	tel 0921 - 132 40
Valberedning	Linnéa Westerberg	Buddbyvägen 41	961 42 Boden	tel 0921 - 600 75
	Valdemar Gustavsson	Hermelinsgat. 25	961 74 Boden	tel 0921 - 144 51
	Anna-Maria Perzon	Karetvägen 24	961 42 Boden	tel 0921 - 533 33
Revisorer	Carl-Lennart Perzon	Karetvägen 24	961 42 Boden	tel 0921 - 533 33
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95 Boden	tel 0928 - 401 32
Revisorsuppleanter	Brita Lundman	Domarvägen 17	961 39 Boden	tel 0921 - 138 79
	Herman Wahlberg	Prinsgatan 31 A	961 31 Boden	tel 0921 - 109 42
Redaktion för medlemsbladet:				
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47 Boden	tel 0921 - 722 74
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44 Boden	tel 0921 - 653 15
Bildansvarig	Rohland Öhman	Prinsgatan 25	961 31 Boden	tel 0921 - 159 79
Kontaktperson i datafrågor: e-mail: gglas@kvarngatan17.pp.se				
	Gunnar Glaas	Kvarngatan 17	961 64 Boden	

INNEHÅLL

Sid 3	Kallelse till medlemsmöte, Rättelse, Spetsbyxor, Nytt i hyllan, Bokrea, Nya mikrokort, Besöksstatistik
Sid 4 - 8	Ofärd över nordanlandet
Sid 9	Rapport från årsmötet, Urklipp, Medlemsinsatser
Sid 10-12	Invigning Hundsjö station, Haparandabanan Boden - Morjärv
Sid 12	Nya medlemmar
Sid 13	Tack, Adressändringar
Sid 14	Människor att minnas, Korsordslösning
Sid 15	Det kom ett brev... Efterlysning, Medlemsavgiften

PLANERAD UTGIVNING

Medlemsbladet planeras komma ut vecka 37. Manusstopp 21 augusti 1998. Vecka 46, manusstopp 23 oktober 1998.

KODKORT och NYCKEL

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa på Råbäcksgården.

Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 80 kronor.

För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen.

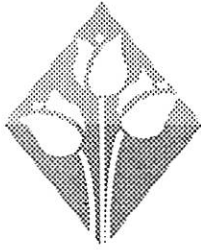
Kodkortet ger tillträde till lokalerna från kl 7.00 till 21.00 alla dagar i veckan.

Nyckeln ger tillträde till kammaren där vi förvarar våra samlingar.

Tag kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

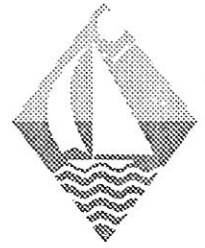
ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

Besökslotteri

Välkommen till vårens medlemsmöte Onsdagen den 13 maj kl 19.00 i Robbgården

Kaffe

ur dagordningen:

- Inför förbundsstämman - val av medlemsrepresentant,
- behandling av inlämnade motioner
- Inför sommaren - storstädningspersonal, - "stugvärdar"

Rättelse

Av artikeln om Påål Nilsson Loo.

- Karin och Ingeborg Olofsdöttrar (kap 4 del 1 och kap 13 del 3) är fastrar till Olof Hansson och till hustrurna till Jöns Hansson Snickare och Jöns Jönsson soldat, ej till Påål Nilsson Loo.
- Lagfarterna fick Påål 1675 och 1676 på de två delarna av samma hemman, Prästholm 4.

Björn Fredriksson

Spetsbyxor

Bössmeden Carl "Tråbben" Lundberg, Korsträsk, var in på Gårdings järnaffär i Älvsbyn. Där var också kronojägaren med spetsbyxor, o han rökte Fennia. Någon frågade Tråbben hur det var med jaktn. "Nä, sen de här spebente jävvlan börd o sprönt kröngo skåogän so finnsch e bara tomm-Fennia o åsit anbe!"

(Understrykning innebär långt uttal)

berättat av Arnold Lagerfjärd

Nytt i hyllan

I vägghyllan närmast öppna spisen i forskarsalen, nederst, finns två "nya" pärmor. Den ena innehåller information om material som säljs av andra, t.ex läsapparater, renskrivet släktforskar material mm. Där finns också en demoversion på CD-rom av ett släktforskarprogram. I den andra pärmen finns en första utskrift av vårt renskrivna material. Födelseböcker för åtta år av 1830-talet, rättade men icke sorterade.

BOKREA

Före loppmarknaden vill vi ge Dig som medlem förhandschansen att fynda bland de böcker som vi sätter ner priset på. Bland annat halva priset på kvarvarande Bothnica-böcker och på årsböckerna Norrbotten.

Nya mikrokort

Föreningen har under de gångna åren köpt in mikrokort som komplettering till de kort Bodens kommun genom stadsbiblioteket införskaffade på 80-talet. Överenskommelse har nu träffats med Kultur- och Fritidsförvaltningen/stadsbiblioteket om att de köper föreningens innehav av mikrokort gällande Bodens kommun (Överluleå, Edefors och Råneå - Gunnarsbyns församlingar). I en första omgång har detta köp ersatts med följande nya mikrokort:

- Födelse-, vigsel- och dödböcker fram t.o.m 1920 för de församlingar i Norrbottens län som vi tidigare inte haft. Detta innebär att numera finns födelse-, vigsel- och dödböcker för samtliga församlingar i Norrbottens län fram t.o.m 1927 i forskarummet i Råbäcksgården.

- Samtliga tillgängliga flyttlängder för hela Norrbottens län.

Besöksstatistik

Den 10 mars skrev den 14'000:e besökaren, sen inflyttningen i mars 1994, in sig i vår Gästbok. Det var Inger Enberg som än en gång tangerade strecket, och därför förärdades en penninglott.

OFÄRD ÖVER NORDANLANDET del IV

- av Anders Sandström

Hösten 1699 förspordes oro i Europa och innan året var till ända vidtog den svenska regeringen vissa försiktighetsmått för en snabb mobilisering. Bl a skulle avlägset belägna truppförband i tid "movera sigh, på dhett icke genom dherass frånwahrande fienden kunde förwärfwa någon fördhell". Västerbottens regemente erhöll således order att vara berett för avmarsch till Västergötland den 7 februari år 1700 och i januari erhöll Luleå kompani uppbrotsorder.

En efter en inställde sig kompaniets knektar vid sockenkyrkan i Gammelstad, varifrån sedan skjuts med häst och släde vidtog mot regementets samlingsplats i Umeå. Denna skjutsning verkställdes av länets bönder och Luleå sockenmän skulle ansvara för transporten mellan Piteå och Löfvånger. Den 21 januari skulle norra sockenhalvan inställa sig i Piteå och skjutsa till Skellefteå kyrka, där sedan södra sockenhalvan tog vid dagen efter och skjutsade till Löfvånger.

I början av februari månad var regementet samlat och efter tre dagar för organisation och inspektion av utrustning och manskap, avmarscherade man under sekondchefen Anders Lagercrona på utsatt datum.

Vad mannen i ledet tänkte har vi föga underrättelser om, men helt säkert gick tankarna till de nära och kära där hemma, barn och hustru samt gamla föräldrar. Hur skulle de klara sig under mannens frånvaro. Andra som ännu inte hunnit bilda familj skyndade sig att ingå äktenskap på tro och loven, vilket sedan skulle få kyrkans välsignelse när väl kriget var över och de kom hem. Föga anade de att kriget skulle räcka i över tjugo långa år och att få skulle återvända hem.

Strider i Polen 1701-06

Västerbottningarna hann dock inte fram innan kriget bröt ut. Redan i februari anföll den polske kungen August II Riga och den danska armén gick till angrepp mot Sveriges allierade Holstein. Efter ett kort fälttåg besegrades Danmark och på hösten år 1700 betvingades den ryska armén vid Narva. Under denna tid kvarstod Västerbottens regemente i hemlandet och det var först när det polska fälttåget tog sin början år 1701 som man togs i bruk.

Den 9 juli detta år stod den första kraftmätningen mellan de svenska och sachiska trupperna, som den polske kungen i egenskap av sachisk kurfurste också disponerade. Vid övergången av floden Duna strax utanför Riga segrade svenskarna efter fem timmars hård strid och tog ett stort byte. Bl a hela fiendens artilleri, större delen av dess förråd och träng, samt 700 fångar. De svenska förlusterna var relativt små, cirka 500 man, varav 100 voro döda. Det största manfallet hade Livgardet samt Upplands och Västerbottens regemente, eftersom dessa tillhörde den försa anfallsvågen.

Exakt ett år senare besegrade svenskarna en överlägsen kombinerad polsk-sachisk armé vid **Kliszouv**. Drabbningen, som varade hela dagen, synes ha slutat i ett rent förintelseslag när fiendens linjer bröts. De trupper som fanns i vägen vräktes ned i ett moras, där svenskarna sköto "neder så många de kunde hinna som wildiur i nätet". Även denna gång var de svenska förlusterna måttliga, blott 300 döda och 5-800 sårade. Tyvärr känner vi inte Västerbottens regementes andel i dessa siffror, men de har säkert inte varit stora eftersom man under slaget enligt "ordre de bataille" stod uppställd på högra flygeln av "mittens andra träff".

Under de kommande åren deltog västerbottningarna i belägringar, straffexpeditioner och mindre drabbningar, samt gjorde garnisonstjänst i erövrade fästningar och städer.

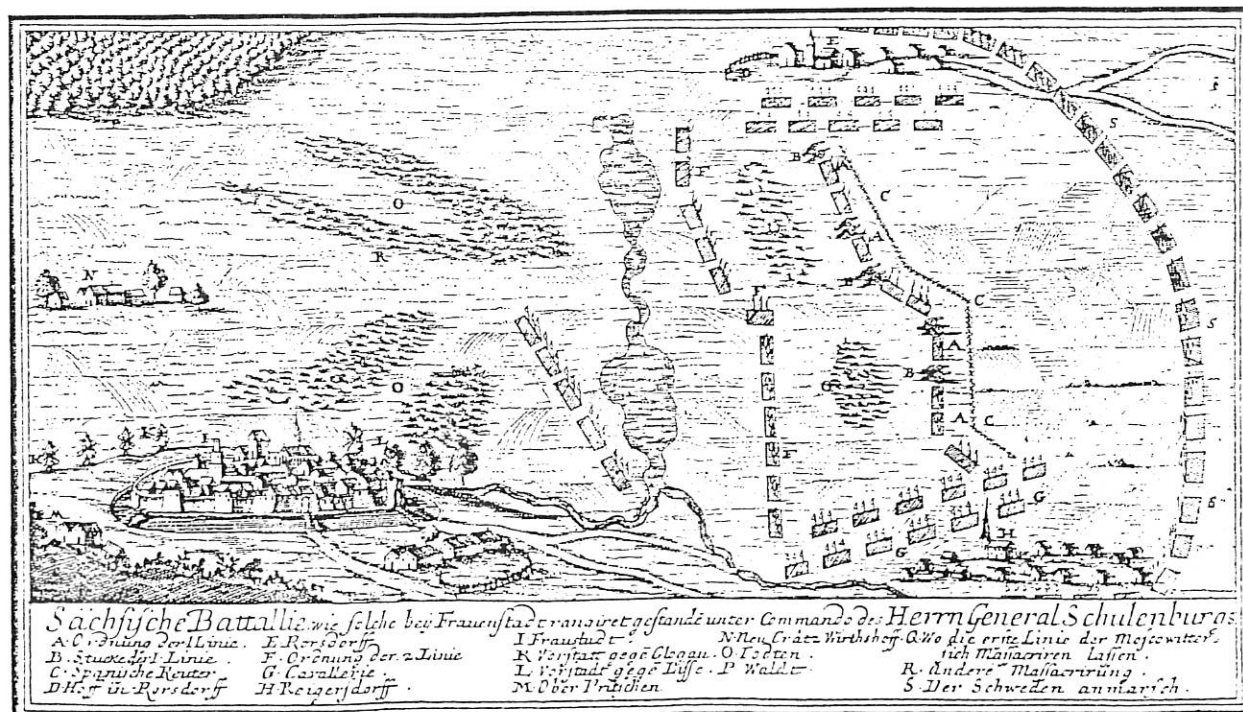
I februari 1706 var man också med fältmarskalk Rehnskiöld i slaget vid **Fraustadt**, där en överlägsen rysk-sachisk styrka på mer än 18.000 man besegrades av 10.000 svenskar helt utan artilleri.

På slagfältet stupade över 7.000 fiender och 7.633 fångar togs, vidare föll 71 fanor, hela artilleriet, drygt 11.000 värjor och gevär samt mycket annat i svenska händer. De svenska förlusterna var återigen mycket måttliga, 425 man döda och drygt 1.000 sårade. Av Västerbottens regemente stupade 4 officerare, 1 underofficer samt 63 korporaler och meniga. Vidare sårades 3 officerare, däribland tjf regementschefen överstelöjtnant Fock, 2 underofficerare och ett okänt antal meniga.

Efter ytterligare strider avsade sig August II Polens krona i Altranstädt år 1706 och då återstod endast Ryssland att bekämpa. Visserligen hade de svenska förlusterna under de gångna åren varit mycket måttliga i strid, men sjukdomar och ohälsosamma inkvarteringsmöjligheter tog en stor tribut. Ständiga kompletteringar av manskap behövdes från hemlandet och när det polska fälttåget var slut hade västerbottningarna under åren 1701-06 fått fylla på sitt regemente med hela 1.173 nya soldater, varav 205 man från Luleå och Råneå socknar. Betydligt svårare tider skulle dock komma på 1710-talet.

Fälttåg i Ryssland 1707-09

Den 22 augusti 1707 bröt den svenska huvudarmén upp från Altranstädt och började röra sig österut. Vintern tillbringades i Litauen och i slutet av maj bröt man upp mot Minsk, varifrån sergeanten Abraham Tunström vid Lövångers kompani avlät följande brev till sin moder Katarina Elingia i Skellefteå.

Slaget vid Fraustadt år 1706. Efter samtida kopparstick.

Den 28 maij sidstledne upprychte regementet från winterqwarteren, och nu skohle wij draga oss till een stor stad, som heter Mijnsk, hwarest heela armén församblar sig, och nu står ryssen med sin armé 8 mijl ifrån vårt läger med tvåhundra tusend man; och i denna månaden, som ähr junij, skole wij hålla slaggh med honom. Tahlet synes wähl vara obegripliget att öfwerwinna, män wij ähro med een sådanne förhoppning som tillförende, att den stora Guden, som alltid hiälper strijda, han lærer den dagen wara oss när och nederslå den grymma ryssen. Med vår macht ähr inte bewänt, män Gudz macht är dess större. Fördenskull måste wij arme soldater intet bedröfwade blifwa utan hålla oss frist, fast wij förwänta oss lijka som gå till döden. Därföre och min k. moder war icke bedröfwat, utan glädiens med oss. Gud kommer med glädie och tröst förr ähn man troor, och innan kort så gifwer oss Gud frid, den som lefwer, när detta brölopet är förbij, som innan någre dager lærer skiee.....

Det fältslag som Tunström åsyftar stod vid byn Holowzyn i början av juli och slutade med en svensk seger, vartill Västerbottens regemente under tjf regementschefen Gideon Fock hade bidragit.

Nästan två månader senare, den 31 augusti "som natt och dag skildes åt", gick den ryska här-en till anfall vid **Malatyczi** och tillfogades återigen ett nederlag, vari västerbottningarna aktivt bidrog. Kungen själv lät tacka samtliga svenska trupper som deltog i striden för deras "brafwa förhållande och erwiste tapperhet.

Vintern 1708-09 tillbringade den svenska hären i Ukraina och när våren anlände sammandrogs trupperna för en belägring av huvudstaden i Ukraina. Här vid **Poltava** föll så det svenska stormaktsväldet natten mellan den 27 och 28 juni tillsammans med större delen av Västerbottens regemente, vilket i det närmaste utplånades efter en oerhörd man-spillan.

Gustaf Douglas, landshövding i Västerbotten 1692-1705. Foto ur ÖNH II.

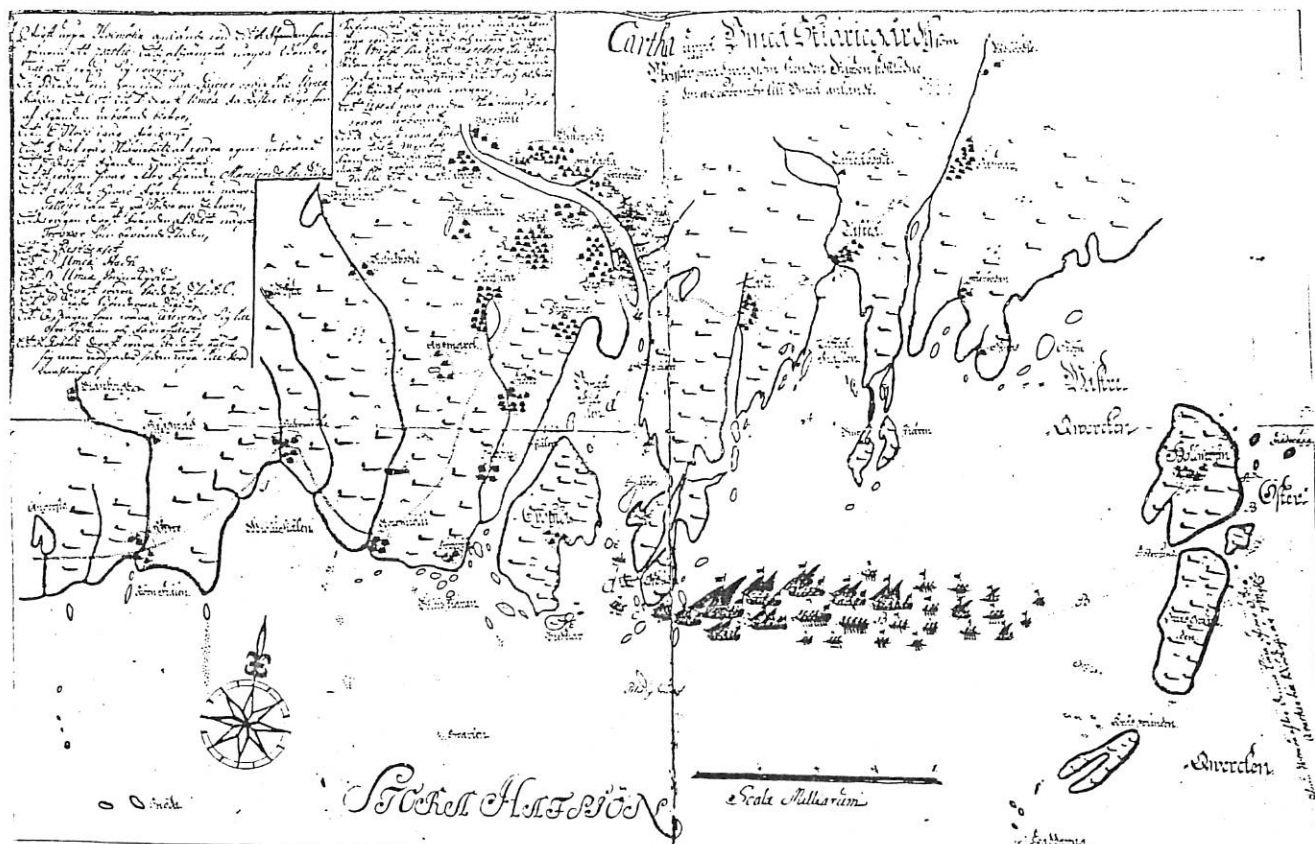
Otto Wilhelm Löwen, landshövding i Västerbotten 1705-1712. Foto ur ÖNH II.

Kriget i Finland och Baltikum

Samtidigt med kriget i Polen och Ryssland pågick ett mindre känt krig i öster. De svenska besittningarna i Ingermanland, Estland och Livland gick under åren 1701-10 sakta men säkert förloerade och under de närmast därpå följande åren föll hela Finland i ryska händer.

År 1702 kapitulerade den svenska fästningen Nöteborg efter en tids belägring och ett år senare stormades Nyenskans vid Nevaflodens mynning, där för övrigt sedan den nya ryska huvudstaden S:t Petersburg anlades. I augusti 1704 stormades Narva och en vecka senare kapitulerade fästningen Ivangorod på andra sidan floden. Slutligen kapitulerade även de svenska besättningarna, i de gamla hansestäderna Riga och Reval år 1710, varpå Baltikum var förlorat. Samma år föll även Viborg och Keksholm för ryska trupper och av den gång 25.000 starka finsk-baltiska armén återstod då endast 4.000 soldater.

Karta som visar ryssarnas färd över Kvarken 1714. Foto ur ÖNH.

I februari 1711 gjordes försök att återerövra Karelen, vilket dock misslyckades. I stället gick ryska trupper till stort angrepp sommaren 1713 och erövrade såväl Helsingfors som Åbo.

Vid samma tid övertog Carl Gustaf Armfeldt befälet över den finska armén och den 6 oktober levererade han batalj vid Pälkäne, strax sydväst om nuvarande Tammerfors. Efter hårda strider tvangs dock den finska armén retirera till Österbotten. I sträng kyla tillryggalade man 18 mil på en vecka genom i det närmaste obebodda trakter.

År 1714 gick ryssarna till förnyad offensiv och den 19 februari möttes 8.495 ryssar och 4.112 finnar vid Napue by, strax sydost Storkyro kyrka. Efter två timmars hårda strider skingrades de finska trupperna och Sydösterbotten låt öppet för fiendens härjningar. Under sommaren rundade dessutom en rysk galärflotta Hangöudd och drog norrut med syfte att störa Armfeldts förbindelser med Sverige. Detta lyckades också och i mitten av september månad nådde nio galärer Umeå och härjade staden.

Efter överläggningar beslöt Armfeldt att utrymma Österbotten och den 13 september anträdde återståget till Västerbotten. Beslutet var inte lätt eftersom endast fyra fartyg fanns tillgängliga för trupptransporter och huvuddelen av manskapet hade att marschera landvägen över Torneå. Härvid hade man att passera inte mindre än 22 vattendrag med båtar och flottar innan man nådde Umeå. Dessutom försvårades reträtten av den stora mängden civila flyktingar som medförde både boskap och lösöre. Till detta kom också de finska soldaternas bedrövliga tillstånd. I en skrivelse från Armfeldt heter det "grufwar oss för ingenting så mycket som den obeskrifveliga manskapets nakenhet, hvilcken med högsta beklagan besäjes förordsaka, att sådane eländige endera måtte lämbnas (att) under vägen förgås, eller af desperation ställa sig under fiendens discretion".

Återståget skedde dock i god ordning på den hårda disciplin som upprätthölls och officerarna hade order att uppehålla sig vid trupperna för att förebygga desertering. Dessutom skulle respektive truppchef passera vattendragen sist av alla. Längst bak i kön kom dessutom kavalleriet för att insamla eventuella eftersläntare.

Den 26 september rapporterade Armfeldt att de första trupperna övergick Kemi älv och den 2 oktober nådde infanteriet Torneå. Staden hade dock brunnit dagen innan, vilket försvårade inkvarteringen, och infanteriet förlades mellan Torneå och Kalix, medan kavalleriet inkvarterades mellan Kemi och Torneå.

Bland den stora mängden civila flyktingar fanns även många anhöriga till arméns officerare och soldater. Bl a generalen Armfeldts familj, där hustrun Lovisa Aminoff fick en dödfödd dotter som begravdes i Luleå den 18 december 1714.

Nyåret 1715 utrymde även det finska kavalleriet Österbotten, varpå hela Finland var i ryska händer och irreguljära ryska trupper kunde härja fritt i vårt östra grannlän. Civilbefolkningen var förbittrad över det bekymmersamma läget och det berättas att bönderna i Kemi och Torneå socknar hotade svenska officerare till livet, eftersom de ansåg att dessa sålt landet till ryssen. Dessutom drabbades bönderna hårt av den tunga försörjningsbördan för den finska armén och dess soldater, vilka inkvarterades om 10 å 12 man hos varje bonde. Det finns uppgifter som säger att man var tvungen att slakta ut sin boskap för att klara detta. Större problem skulle dock uppstå när den finska armén drog längre söderut!

Rysk beriden spanare,
s k kalmuck, under
stora nordiska
kriget.

Källor:

Hornborg, Erik (1953) Karolinen Armfeldt och kampen om Finland under stora nordiska kriget. Helsingfors.
Nordberg, Albert (1965) Luleå sockens historia I. Luleå.
Olofsson-Stille (1965) ÖNH II. Umeå.

Rapport från årsmötet

Årsmötet hölls i Robbgården den 8 mars och besöktes av 32 medlemmar. Mötet höll en tyst minut för under året avlidna medlemmar och deras anhöriga, därefter lämnade ordf. Björn Fredriksson över klubban till årsmötesordf. Olof Blombäck. Till mötessekreterare valdes Ewa Sandberg.

Olof genomförde årsmötesförhandlingarna som vanligt snabbt och bra. Årsberättelse och förvaltningsberättelse genomgicks sida för sida och godkändes av medlemmarna på årsmötet.

Revisor Carl-Lennart Perzon läste upp revisionsberättelsen och föreslog att styrelsen skulle beviljas ansvarsfrihet, vilket också blev mötets beslut.

Björn Fredriksson omvaldes till föreningens ordförande. Gun-Marie Åkerström och Solveig Burström hade av sagt sig omval och i deras ställe valdes Constance Rutberg och Barbro Lampinen, den senare som kassör. Till ny suppleant valdes Ulf Andersson, som ersättare för Constance. I övrigt blev det omval på samtliga poster.

Björn redogjorde för riktlinjerna för det kommande året. Soldatforskningen och renskrivningen av Ö-luleå födelseböcker fortsätter. I nuläget är 34 år datoriserade, varav 25 år är rättade.

Styrelsens motionsförslag till Släktforskarförbundet angående Landsarkiv i Boden presenterades. Årsmötet beslutade att insända motionen.

Kristina Öhman redogjorde för den aviserade motionen om Forskarcentrum i Boden, men p.g.a. att det inte var Riks - eller Landsarkiv som stod för huvudmannskapet, beslutade styrelsen att avvakta i ärendet.

Mötesordf. Olof Blombäck tackade å medlemmarnas vägnar styrelsen för ett gott arbete under det gångna året och överlämnade ordförandeklubban till Björn. Han avtackade Solveig Burström som fått en bok och blommor.

Kristina Öhman höll tacktal till Gun-Marie Åkerström, som också fick en bok och blommor, samt ett inramat hedersmedlemsbevis för att hon varit en av initiativtagarna till föreningen.

Vinsten i besökslotteriet var boken "Boden" av Ola Jönsson och den vanns av Anna-Maria Perzon.

PS! Årsberättelsen finns att avhämtas på Råbäcksgården. Om du som bor långt ifrån vill ha den, ring 0921-504 13 så får du den hemsänd.

Norrbottenskuriren den 22 mars 1898

Hundsjöborna lära, enligt Luleposten, vara hutlöst dyra på rum och lifsmedel åt de stackars järnvägsarbetarna, som nu i ur och snö skola bygga stambana förbi Hundsjö bys hittills obemärkta stugor. För ett ej alls ombonat och försedt kyffe togs en tid 10 kronor i månaden, nu har hyran höjts till 12 kronor. För mjölkskvättarna tagas 15 öre pr liter, o.s.v.

Att arbetarna äro ursinniga på klåsystemet är gifvet, men så ha de också lofvat att, innan de skiljas från det dyra Hundsjö, gifva vederbörande full betalning för systemet.

Medlemsinsats 1

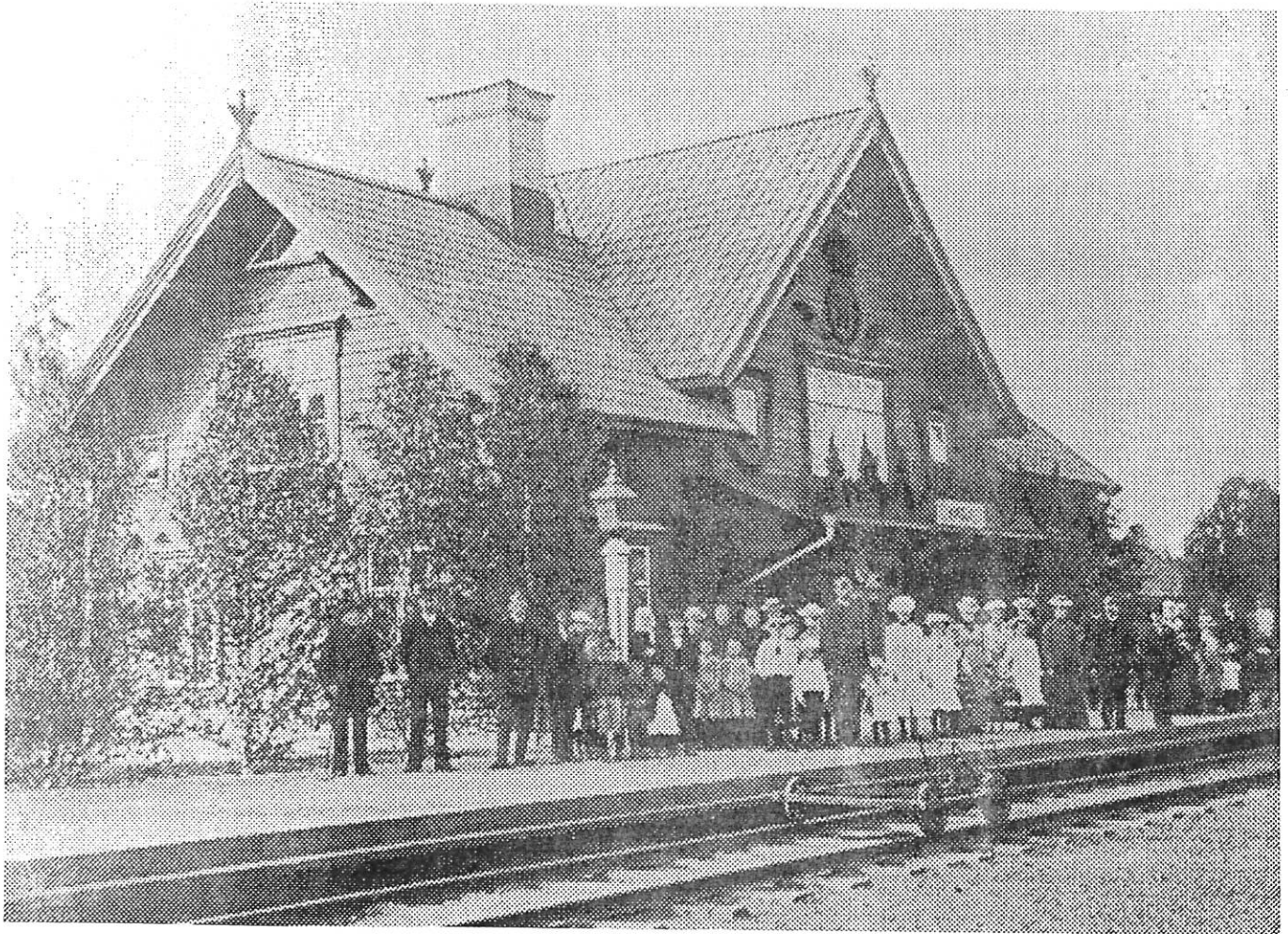
Renskrivningen av kyrkböcker fortsätter, även om farten trappats ner något. Många har ställt upp och gjort sin insats, men många år återstår ännu att skriva. Även DIN insats behövs! Många av de som skrivit berättar om vilken positiv inverkan renskrivningen haft på deras förmåga att läsa besvärlig text. Många timmars lästräning alltså. Dessutom kontrolleras texten ytterligare ett varv, genom att någon annan motläser den i datan inskrivna texten. Passa på och kom in i Råbäcksgården och se hur arbetet går till (och välj ut ett år att skriva). VÄLKOMMEN I GÄNGET!

Medlemsinsats 2

För att Råbäcksgården skall fortsätta att vara det trivsamma ställe det är måste den hållas efter. Veckostädningen sköts för närvarande av de ALU-anställda, men storstädning måste skötas av föreningsmedlemmarna. Om många ställer upp är det snabbt gjort, och erbjuder dessutom en trevlig samvaro. Bered dig på att delta vecka 24.

Medlemsinsats 3

Juli är den tid då många hemvändare och andra har tid att besöka oss i Råbäcksgården. Då har vi inga ALU-anställda som kan hålla gården öppen, det måste vi göra själva. Ställ upp en dag eller två. Teckningslista finns i Råbäcksgården.

Hundsjö station den 1 augusti 1902. Invigning

Järnvägens personal med familjer står här i främsta led denna högtidliga dag. Kungen, Oskar II inviger bandelen Boden - Morjärv. Kungavagnen stannar till på spår 3.

Den långa mannen i tjänsteuniform, i mitten av fotot är: **Banmästaren Johan Jakob Söderlind** f 1861, d 1906

Till vänster om honom:

sonen **Ivan** f 1893 (vit skjorta, skärmössa), sonen **Hilding** f 1897 (närmast till vänster)

Till höger om honom:

dottern **Annie** f 1900 (gift Svensson), dottern **Ruth** f 1889 (gift m Emil Johansson Hundsjö, vit klänning, vit hatt), dottern **Ester** f 1891 (vit klänning, vit hatt, drunknad i Hundsjö-tjärn år 1904), dottern **Lisa** f 1895 (gift Larsson, hembygdsdräkt. Lämnat blommor till kungligheterna), hustrun **Sara** f 1861 (bakom Lisa, svart halskläde, vit rund hatt mot pannan)

Till höger. Mannen i uniform torde vara:

Banförmannen **Gustav Levin Andersson** f 1861, infl från Barkaryd, Småland, hustrun **Johanna Sofia Johansdotter** f 1861, dotter samt ett spädbarn till vänster om dessa.

Till höger om banförman Andersson torde vara:

Bokhållaren **Axel Abraham Wallsten** f 1878, infl från Piteå.

Gubben längst till vänster kan vara:

Torparen **Olof Gustav Olofsson** f 1828, d 1911. Boende Vretet.

Tvillingflickorna på bilden kan vara:

Signe och **Judit Lövenborg**, 7-8 år gamla. Döttrar till bagaren Lars Magnus L.

Den uniformsklädde mannen 3:e från vänster kan vara:

Banvakten **Sven Pettersson Sjögren** f 1862, infl 1898. Hustrun och hans mor kan finnas med på fotot.

Källor: Längder. Personer boende i Hundsjö. Muntliga uppgifter från Lisa Larsson ca år 1990.

Bygget av Haparandabanans 1:a etapp Boden - Morjärv

Den enda skriftliga dokumentation från byggandet av denna 1:a etapp finns samlat i en liten tunn grå bok:

TEKNISK - EKONOMISK REDOGÖRELSE STADSBANANS STRÄCKNING BODEN - MORJÄRV. UTARBETAD GENOM KUNGLIGA JÄRN-VÄGSSTYRELSENS FÖRSORG ÅR 1903.

Samlat utdrag ur denna skrift kan vara av intresse:

1894 Konungens Befallningshavande i Norrbottens Län i Underdånig skrivelse angående Norra Stambanans sträckning från Boden till gränsen mot Finland.

Tre särskilda linjer kunde tänkas för bandelens sträckning:

1. En nordlig linje: över Överstbyn, Överkalix till Niemis.

2. En mittlinje: över Niemifors, Yttermorjärv till Korpikylä.

3. En sydlig linje: över Melderstein, Hwito-fors, Nederkalix till Haparanda.

1895 Okulära undersökningar av de olika förslagen.

1896 I huvudsak två linjesträckningar undersöktes, nämligen:

NIEMIFORSLINJEN: från Boden över Buddbyn, Niemifors till Yttermorjärv.

HASAFORSLINJEN: från Boden över Skatamark, Gemträsk till Hasafors kvarn vid Råne-älven intill stora byn Orrbyn.

1897 Kongl.Majt föreslår Riksdagen besluta om anläggandet av järnvägen från Boden över Buddbyn till Yttermorjärv vid Kalix älv. Kostnaden beräknas efter ett tilläggsanslag till 5'023'000 kronor.

Samtidigt beslutas om byggande av landsväg från Boden till Forsbyn, för en beräknad kostnad av 330'000 kronor.

I beslutet sägs att marken efter banlinjen upplåts kostnadsfritt. (Anm. Statlig expropriation) Järnvägen beräknas till en bredd av 15 m på vardera sidan av banans mittlinje.

Stationsanläggningarnas inbördes avstånd ca 1,3 mil. Mötesplatser minst 300 meter långa inom stationsområdena.

Vattenstationer icke på längre avstånd än 32 km inbördes.

Efter banan i hela dess sträckning ska minst två med Morse-apparater försedda telegraflinjer anordnas.

Vederbörande markägare skulle åtaga sig att vid baslinjen, till i orten gällande pris tillhandahålla sågtimmer 200 st per kilometer av banans längd.

1898 I februari månad påbörjades egentliga arbeten med terrassering, trummurning, schaktningar, bergsprängning och inhägnader.

Husbyggnationer påbörjas mellan Boden och Hundsjö.

Arbetet hade kommit så långt att banan på hösten kunde räsläggas och undergrusas till Hundsjö.

Under året hade man hunnit med jordförflyttningar 315'905 m³, bergsprängning 2'817 m³, reverteringsmurar 245 m³, inhägnader 12'189 m.

Största arbetsstyrkan i oktober månad: 1'029 man. Under februari månad 152 man.

1899 Avslutas terrasseringsarbeten för bandelen Boden - Niemisel. Omflyttning av jordmassor 280'323 m³. Bergsprängning 1'744 m³. Reverteringsmurar 1'744 m³. Byggandet av två broar över Råne älv vid Niemifors. Bandelen färdiggrusad mellan Boden - Hundsjö och räslagd till Niemisel.

Provisorisk godstrafik kunde ske vintern 1899 - 1900.

Husbyggen färdigställda å Hundsjö bangård.

Arbetsstyrkan i september månad 855 man, i december 225 man.

1900 Den 1 oktober öppnas bandelen Boden - Niemisel för allmän trafik.

1901 Påbörjade byggnationer i Hundsjö och Niemisel färdigställdes.

1902 Bandelen färdig till Morjärv. Avslutande arbeten i juli månad.

Banmästar- och banvaktstugor i Hundsjö och Morjärv: 33'121 kronor 59 öre.

Inhägnader: 61'345 kronor 16 öre eller 83 öre/meter.

REDOVISADE KOSTNADER:

Trafikstationer samt håll- och mötesplatser i Hundsjö: 60'299 kronor 17 öre.

EN IMPONERANDE BEDRIFT, ÄVEN EFTER NUTIDA MÅTT.

1902 Den 1 augusti sker invigning av bandelen Boden - Morjärv.

På sin resa stannar kungavagnen till vid Hundsjö station, med Kung Oskar II, prins Carl och dennes hustru prinsessan Ingeborg. På stationsperrongen har järnvägens personal med familjer samlats, vilket ett foto från detta tillfälle visar.

Någon kunde upplysa om att prins Carl bar "Livgrenadjärernas" ljusblå uniform med svarta revärer. Prinsessan Ingeborg bar en klänning av ljusblå sammet med plisséer av svart sammet.

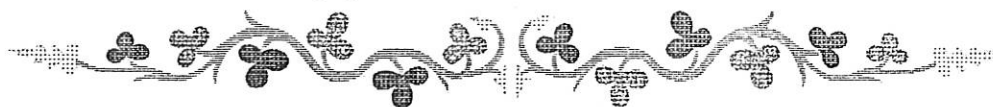
Lisa Larsson, släkten Söderlind, bodde vid den här tiden i Hundsjö. Hennes far var den förste banmästaren i Hundsjö. Själv var hon sju år vid invigningen 1902. Klädd i hembygdsdräkt överlämnade hon blommor till kungligheterna,

vilket hon sedermera vid hög ålder mindes mycket väl och kunde berätta om. Fotot från 1902 bekräftar hennes uppgifter.

Kungen var vid tidpunkten gammal, och trött på en hel del invigningar han varit med om, - stambanan, - malmbanan m.m. Själva resandet var säkerligen tröttsam. Det sägs att han satt där i Kungavagnen och förstrött tittade ut genom kupéfönstret.

Stig Söderlind

Källforskning: Luleå bibliotek, Boden bibliotek
Fotografi från 1902
Församlingslängder Överluleå 1900 - 1910

Nya medlemmar

Följande nya medlemmar hälsas välkomna i föreningen:

medl.nr.

Enberg, Inger	Unbyn 291	961 93 Boden	0921-300 95	324
Joelson, Nils	Limhamnsvägen 6 C	217 59 Malmö	040-91 15 12	325
Lidberg, Jan-Erik	Vårfrugatan 4	745 34 Enköping	0171-310 04	326
SKS	Kyrkgatan 30	961 34 Boden	0921-552 24	327
Studieförb. Vuxenskolan	Almgatan 6	961 64 Boden	0921-171 90	328
Ivarsson, Ingegerd	Sälgvägen 5	135 52 Tyresö	08-712 75 40	329
Isaksson, Christer	Lokes Väg 3 A	961 62 Boden	0921 518 93	330
Englund, Birger	Kyrkgatan 18	961 34 Boden	0921-163 43	331
Iggström, Leif	Svartbyvägen 8	961 37 Boden	0921-150 54	332
Brännström, Mattias	Brogatan 38 A	961 64 Boden	0921-545 86	333
Woxberg, Sven	Skolgatan 7	981 31 Kiruna	0980-807 28	334
Lundström, Ivar	Floragatan 26	961 74 Boden	0921-123 82	335
Rosenberg, Kjell	Fack 906	930 95 Jäckvik	0961-211 10	336
Hansson, Ulf	Sundsnäs 239	961 97 Gunnarsbyn	0924-221 25	337
Berg, Haldis	Grepvägen 7	961 42 Boden	0921-173 49	338
Dellwik, Harriet	Garnisonsgatan 49	961 36 Boden	0921-548 63	339
Utterström, Ingela	Auravägen 27	182 60 Djursholm	08-755 33 11	340

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de gåvor och bidrag vi fått:

Adolfsson, Gudrun	Boden	Lindberg, Helén	Boden
Adolfsson, Kerstin	Boden	Lindgren, Hans	Boden
Ahlström, Inger	Boden	Livbom, Carina	Boden
Andersson, Ingemar	Boden	Loräng, Ebba och Lars	Boden
Backman, Simon	Lassbyn	Lundahl, Karl-Gustaf	Boden
Blombäck, Olof	Boden	Lundman, Brita	Boden
Boqvist, Harry	Boden	Lundström, Ebbe	Boden
Boström, Sven	Boden	Nilsson, Sören	Boden
Burström, Solveig	Boden	Nordlander, Arne	Boden
Dahlgren, Inga-Britt	Gävle	Nyström, Knut	Boden
Degerlund, Torsten	Öjebyn	Olsson, Hans	Boden
Edholm, Ingrid	Jukkasjärvi	Palmér, Barbro	Boden
Enberg, Inger	Boden	Persson, Hans och Birgitta	Boden
Englund, Uno	Boden	Persson, John	Boden
Engman, Anders	Gunnarsbyn	Perzon, Carl-Lennart	Boden
Engström, Lennart	Råneå	Pettersson, Helga	Boden
Engström, Mikael	Boden	Pettersson, Sven	Boden
Ericsson, Gun	Sidensjö	Rantatalo, Britt	Boden
Ericsson, Hans	Solna	Rutberg, Constance och Sven-Olov	Boden
Eriksson, Ingrid	Boden	Rönnbäck, Bengt	Boden
Eriksson, Åsa	Boden	Sandberg, Ewa	Boden
Fredriksson, Rolf	Boden	Sandström, Ingvar	Boden
Gedda, Ulf	Boden	Sandström, Svante	Boden
Gezelius, Eilert	Boden	Selberg, Ruth	Boden
Gustavsson, Valdemar och Gun	Boden	Selberg, Torbjörn	Sörbyn
Hansson, Linus	Boden	Storm, Jan	Enskede
Hed, Lisbet	Boden	Ström, Per-Erik	Tobo
Johansson, Barbro	Boden	Svanholm, Jan	Boden
Johansson, Martin	Boden	Söderlind, Stig	Boden
Johansson, Rune	Boden	Texvall, Max	Boden
Juhlin, Inga-Maj	Stockholm	Wahlberg, Herman	Boden
Karlsson, Alice	Boden	Wännman, Gunnar	Boden
Karlsson, Åke	Boden	Åkerström, Sven	Råneå
Karolin, Arne	Boden	Öhman, Dick och Lillemor	Boden
Larsson, Ingrid	Boden		
Larsson, Kerstin	Råneå		

samt till alla som gett bidrag i mikrokortsparbössan,

Adressändringar

Wahlberg, Herman	Kyrkgatan 18	961 38 Boden	tel 0921-109 42
Hjort Calner Helena	Sergeantgatan 10 G	961 77 Boden	tel 0921-539 50
Hansson, Magnus	Majorsgatan 3 A	961 36 Boden	tel 0921-542 68
Engström, Lennart	Sundsvägen 93	955 31 Råneå	tel 0924-101 09
Gedda, Ulf	Strandplan 1 A, 7 tr	961 34 Boden	tel 0921-133 50
Larsson, Fritz	Knopvägen 38	133 44 Saltsjöbaden	
Sandström, Anders	Enstigen 5	942 45 Vidsel	tel 0929-304 26
Almqvist, Gunnar	Strandplan 14	961 34 Boden	tel 0921-129 26
Ericsson, Hans	Virebergsvägen 16, 6 tr	169 30 Solna	tel 08- 82 58 65
Kernell, Gunnell	Pilgatan 17 E	903 31 Umeå	tel 090-12 38 45

Människor att minnas

I min hemtrakt fanns en del personligheter som jag ej kan glömma. Av dessa är två bröder bland de mest återkommande i mitt minne.

De kom från en annan by från vilken de utflyttade åt skilda håll. Den yngre emigrerade med en tredje broder, den äldste, till Amerika, men återkom till hembyn och gifte sig. Han blev tidigt änkeman och arbetade på ett sågverk en tid.

Den äldre brodern hade under tiden gift sig och bildat familj i min hemby. De båda bröderna kom att figurera i många äventyr av vilka här skall omnämnas ett.

Vid ett tillfälle hade en granne olovligen skjutit en älg, och så när ertappats av kronojägaren och hans medhjälpare. De hade dock tagit hand om köttet samt lagt det i en lada vid den närliggande ån. Grannen kom gråtande till de båda bröderna och bad dem enträget hjälpa honom ur den svåra situationen. De bad honom lugnt gå hem så skulle dom se vad som gick att göra.

I ladan skulle en man stanna kvar och vakta köttet, vilket bröderna visste om. Det visade sig att den utsedde vakten, som för övrigt var nygift, av längtan efter hustrun övergivit sin post. Nu var det fritt fram, bröderna bar köttet till järnvägen ett par hundra meter därifrån. De "lånade" en sparkhjuling vid en banvaktsstuga och fraktade bytet halvvägs till närmaste station norrut. Där stannade den yngre brodern medan den andre sparkade hem med den lånade hjulingen. Påföljande morgon skulle han ta tåget till nämnda station och gå tillbaka efter spåret till gömstället för att bröderna tillsammans skulle bära hem köttet till ett säkert ställe.

Nu ville det sig så att kronojägaren stod på perongen och sporde honom vart han skulle resa. "Jag skall till stan och köpa mej en liter" svarade brodern. "Köp en till mej också" ropade kronojägaren. Nu hade brodern som tur var en kamrat i grannbyn som säkert hade spritvaror hemma.

Köttet bars hem och gömdes, den äldre av bröderna gick tillbaka till grannbyn, tog kvällståget tillbaka och lämnade den begärda litern till kronojägaren. Allt var nu ordnat, köttet räddat, jägaren "rentvådd".

Herman Wahlberg

Kryssat

Lösning till korsordet som var infört som bilaga i medlemsbladet nr 4/97 insändes av sex personer. Av dessa var ingen exakt som korsordskonstruktören tänkt sig, men fyra av lösningarna var ändå rätt (kvinnsperson = qp enligt konstruktören, qv eller qu enligt lösarna). Tre av dessa förärades var sin penninglott.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
A	S	A		O	L	E		K	O	A		F	I	A		F	Å	
B	H	U	S	F	O	R	H	O	R	S	L	Ä	N	Q	D	E	R	
C	A	T	E	I	S	T		R	E	G	E	L				M	O	
D	M	O	L	N				O	K	S	A	J	Ä	R	V	I	M	
E	P						T	R	A	U	M	A	T	I	S	K	T	
F	O	M	B	O	A			A	R	N			E	K		E	U	
G	O	B	O	E			M	O	L	D	E		N	A	V	A	R	E
H			B	B	Q			N	E			O			E		E	
I	I	S		Q	P				N	U	M	M	E	R	K	A	R	L

Barmhärtighet?

Signar Larsson var i flottningen. Ett vanligt jobb om våarna o försomrarna fram till 1940-talet ungefär. Särskilt skicklig var han inte att springa på stockarna i vattnet. Så han ramla i titt o tätt. Vid ett sånt tillfälle sa Ville Andersson, också från Svartlå: "Jere åt någän so känn schla ihöl den jäveln ve bashåkan so 'n schlepp ligg din o pöjnäs".

(Understrykning innebär långt uttal)

berättat av Arnold Lagerfjärd

Nytt namn

Vår idoga forskare, styrelsesuppleanten och i tidningen ofta medarbetande Ebba Nilsson-Bergström och hennes make Lars Bergström har antagit släktnamnet **Loräng**.

Upprinnelsen till namnbytet står att finna i Ebbas forskning. Namnet Loräng har nämligen burits av Lars farfarsmorfar och några av hans barn, dock inte Lars farfarsmor. Då 1916-års namnlag innebär att ett namn skulle ha burits av två generationer efter denna tidpunkt för att få återtas av senare släktled har Ebba lagt ner ett enormt arbete för att bevisa att så varit fallet. Hon lyckades därmed, men i slutänden visade det sig att hon inte hade behövt lägga ner detta arbete eftersom det inte finns någon nu levande med namnet och då behövs bara en generation.

Det kom ett brev....

□ Som medlem i BÖFF får man en fin tidning. Den innehåller många roliga saker. Trots att jag härstammar från Fredrika i Västerbotten är det kul att läsa om de gångna generationerna i den här landsdelen. Särskilt är det intressant där enstaka människor beskrivs. Ordförandens artiklar om soldaterna är precis sådant som gör tidningen levande.

Jag har dock en önskan som vi medlemmar borde tänka på. Det är många som skriver och frågar efter uppgifter om anor från olika håll. Man tackar artigt för hjälpen och är glada för det. Men det skulle vara ännu roligare om svaren också kommer oss andra till del. Tänk, om det hemma i någon stuga finns en som söker svar på frågan, eller en frågeställning i närheten av det efterfrågade.

Som jag ser det finns två möjligheter att delge oss andra, antingen genom svar i tidningen eller att skicka svaren till sekreteraren för att arkiveras i forskarstugan. Eller varför inte båda. Jag lämnar ordet fritt.

Som jag nämnde är jag Västerbottning. Jag håller på att upprätta en databas som framförallt innehåller anor från Fredrika, Åsele, Vilhelmina, Dorotea, Örträsk socknar samt södra delen av Lycksele socken. Eftersom södra Lappland i mycket stor utsträckning koloniserades söderifrån finns det många anor från Anundsjö och Junsele, men även från Nordmaling, Bjurholm och norra Jämtland. Ofta slutar anan vid den finske invandraren, vilka i några fall härstammar från Karl XII armé. Det kan bli rätt så stora regionala utsvävningar då jag

följer ättlingar till äldre generationer. I databasen finns ett antal människor från Jokkmokk, Råneå och Norrfjärden som har sina rötter i Västerbotten och Ångermanland. Jag kan bistå med uppgifter från denna region om någon önskar. Uppgifterna sammanställs ur litteratur som finns om denna landsdel.

I sista tidningen såg jag att det frågades efter böcker om släkten Rhen. Jag måste som avslutning få delge Er denna namnkollektion. Det gäller att inte vricka tungan. Jag fann i boken "Örträskfinnarnas ättlingar" av Ossian Egerbladh följande:

Jacob Nordenstam f. 1821, catheket och kommissarie i Åsele, g.m.

Freja Eva Christofera Sara Maria Patricia Rhen f 1816.

Deras son:

Frej Adonis Helios Eugen Theodor Roseus Patricius f. 1847,

kronolänsman i Lycksele g.m.

Olga Iduna Amalgunda Hellgren f. 1855

Nordenstams far var Olof Andersson f. 1785 i Manjaur Lycksele och bosatt i Hornmyr Lycksele. Var madam Rhen kommer ifrån har jag ingen uppgift om. Det fanns en Per Reinhold Rhen f. 1778 i Degerfors (Vindeln) som man skulle kunna syna närmare. Det fanns gott om kontakter mellan Degerfors. Örträsk och Lycksele vid denna tid.

John Persson
Morkullegränd 22
971 54 Luleå □

Jag söker rötter

Vet någon något om soldaten Per Persson Holm från Böle i Råneå, och hans hustru Brita Nilsdotter? Jag tror att dom vigdes 1750. Dom fick barnen Catharina 18/12 1750 och Per 20/3 1756.

Rune Isaksson
Västgötavägen 7
186 35 Vallentuna
tel 08 - 511 779 88

Medlemsavgiften

Du som ännu inte har betalat in årets medlemsavgift får tillsammans med den här tidningen ett nytt inbetalningskort, som en påminnelse. Har du betalat, och ändå får inbetalningskort kan det bero på att du glömde skriva namn, eller medlemsnummer, på din inbetalning - hör i så fall av dig med uppgifter om när du betalade, så vi får reda ut det hela. Om din medlemsavgift inte betalats innan den 1 juni kommer du att avregistreras som medlem.

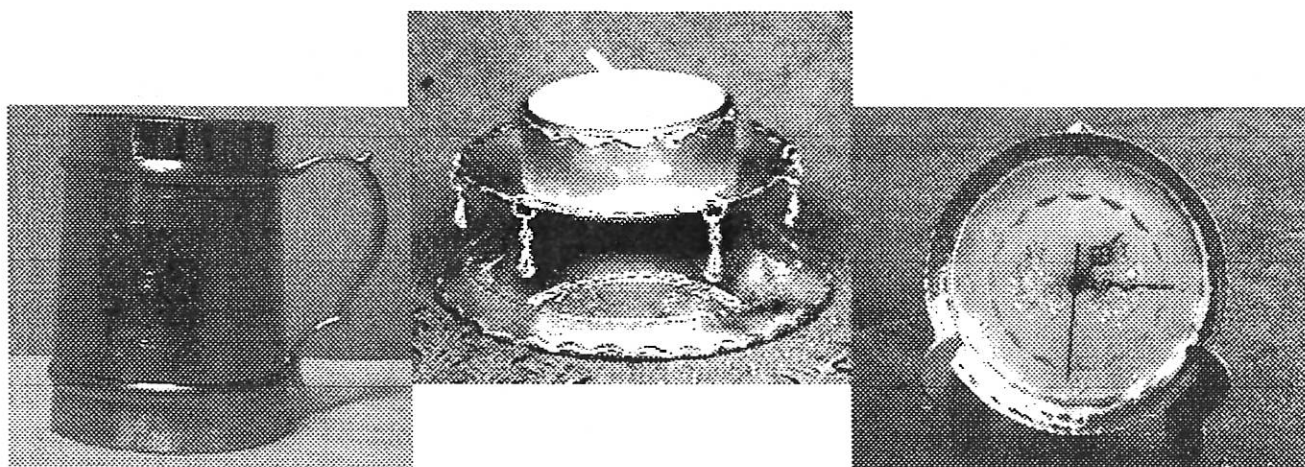
Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden Överluleå ForskarFörening
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11

961 47 BODEN

Personliga presenter

Genuint hantverk

Som kund får du beställa gravyr efter egna önskemål, bilder eller foton.

Jag sätter även tenn på glasprodukter.
Allt är handgjort och handgraverat.

Välkomna in på besök!

Kungsgatan 29, 961 61 Boden. Tel 0921-172 45
Öppettider Må-Fr. 12-18, annan tid efter överenskommelse.